

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського

***«Актуальні проблеми
приватного та публічного
права»***

**Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

**27 березня 2020 року
м. Харків**

УДК 349.2:342.727

ББК 67.305

А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 91-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (27 березня 2020 року). – Харків, 2020. – 236 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

Конаневич Ю.Г.	
Понятие и содержание хозяйственной деятельности	203
Гладкая Е.Н.	
Право собственности профессиональных союзов и его гарантии: отдельные вопросы правового регулирования	206
Мешкова К.О.	
Деякі питання співвідношення корпоративного договору та статуту в товариствах з обмеженою відповідальністю.....	210
Альошин В.В.	
Щодо деяких питань забезпечення виконання зобов'язання.....	213
Гелашвілі А.Г.	
Роль держави в гарантуванні права дитини на належне утримання	217
Ивуть Н.И.	
Право на обращение в суд с заявлением об ограничении или лишении несовершеннолетних в возрасте от четырнадцати до восемнадцати лет права самостоятельно распоряжаться своими заработком, стипендией или иными доходами	220

**Секція «Адміністративне право. Адміністративне процесуальне право.
Митне та податкове право. Фінансове право»**

Хрідочкін А.В.	
Основні напрями вдосконалення адміністративної відповідальності за порушення законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні	224
Задихайло О.А.	
До питання оновлення предмета адміністративного права України.....	227
Алдохіна Л.М.	
Деякі проблеми правового регулювання використання альтернативних джерел енергії в Україні	230

**Секція «Теорія та історія держави і права. Філософія права.
Конституційне право. Муніципальне право»**

Сухопаров В.П.	
Пользовательские соглашения как основа правоотношений на видеохостинге между его владельцем и блогером	233

положення в самому статуті, а унікальність і своєрідність корпоративного договору може залишитися недооціненою.

Список використаних джерел:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>
2. <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/46/contents>
3. Суханов Е. А. Сравнительное корпоративное право. М., 2014. Статут.- 456 с.
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-п>

УДК 347.1

Orcid 0000-0002-1925-8337

Альошин Василь Валер'янович,
аспірант кафедри цивільно-правових дисциплін і
трудового права імені професора О.І. Процевського
ХНПУ імені Г.С. Сковороди

ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Породжують різні точки зору у науці щодо природних мір, саме відсутність у законі поняття виду забезпечення виконання зобов'язання, віднесення до їх складу мір відповідальності, поповнення забезпечень притриманням та відкритий перелік (ч. 2 ст. 546 ЦК). Щодо захисту прав кредитора у договорі незважаючи на застосування видів забезпечення виконання зобов'язання, стимулююча функція забезпечень традиційно підкреслюється дослідниками та для забезпечення їх як договірних, та і не договірних вказується на можливість їх застосування. До інших видів забезпечення виконання зобов'язання, які притаманні забезпеченню, за відсутності загальних ознак науковці пропонують відносити різні міри, як правило, без відповідної аргументації, що призводить до розмивання самого поняття забезпечення зобов'язання як зазначає Б.М. Гонгалло [1]. Визначення поняття «забезпечення виконання зобов'язань» Ю. Попова охарактеризував дане визначення з незадовільної позиції так, як неможливим однозначно відповісти, які саме інструменти є забезпеченням, встановлені законом або договором [2]. З одного боку науковці визнають забезпеченнями ті інструменти, які їх визначенням не відповідають, а з другого боку він звертає увагу на те, що ці ж науковці, відмовляються відносити до забезпечення ті інструменти, які відповідають їх же власним визначенням. На думку Б.М. Гонгалло не можна відносити збитки до видів забезпечення виконання зобов'язання так, як можливість стягнення збитків підпадає під його

визначення поняття способів забезпечення виконання зобов'язань. Забезпеченням вважає відшкодування збитків Є. О. Харитонов. Віднесення до забезпечень дуже різних інструментів у правовій літературі зустрічається зокрема внесення грошової суми у депозит, положень про субсидіарну відповідальність [3]. Неприпустимим вважав Ю.Попов «об'єднання такого різноманітного правового інструментарію у межах окремого інституту», робить висновок про відсутність інституту видів забезпечення виконання зобов'язань як такого та називає останній «еклектичним поєднанням різноманітних правових інститутів» [4]. Спроба не відхрещуватися від інституту видів забезпечення виконання зобов'язань спостерігається серед сучасних дослідників, що дає змогу змінити при з'ясуванні мети даного інституту акценти. У випадку невиконання зобов'язання боржником йдеться про сприйняття забезпечення зобов'язань як механізму, який може гарантувати майновий інтерес кредитора [5]; стимулювання боржника до виконання взятих обов'язків визнається характерною ознакою останніх саме захисту інтересів кредитора [6]. Можна зробити висновок, що спостерігається перенесення акцентів при дослідженні забезпечень з фігури боржника на кредитора, що свідчить на користь розуміння інституту видів забезпечення виконання зобов'язання та захисної природи. З порушенням забезпеченого договору пов'язується їх реалізація та здійснюється в інтересах кредитора – це і об'єднує дані міри. За наявності певних підстав — у разі порушення чи оскарження суб'єктивного права чи охоронюваного законом інтересу особи лише на рівні права певної особи йдеться про захист, та він запроваджується здійснюваними на власний розсуд власними діями. Виконання зобов'язань здійснюється з метою гарантування кредитору виконання забезпеченого зобов'язання боржником, що включає як захист майнових інтересів кредитора у разі порушення зобов'язання шляхом реалізації забезпечення так і стимулювання боржника до належного виконання зобов'язання.

Способи захисту прав кредитора у договорі – це види забезпечення виконання зобов'язань, що передбачають створення джерела виконання порушеного зобов'язання, завдяки отриманню виконання порушеного боржником договору, кредитор задовольняє свою вимогу в повному обсязі за рахунок даного зобов'язання.

В інтересах кредитора на випадок порушення боржником свого обов'язку за договором у розмірі боргу створюється боржником джерело виконання порушеного зобов'язання. обов'язок третьої особи виконати зобов'язання боржника може бути джерелом, так і певне майно. Відокремити інститут видів забезпечення виконання зобов'язань від такого близького інституту, як міри цивільно-правової відповідальності дозволяє наявність даного джерела. Виконують стимулюючу функцію міра цивільно-правової відповідальності, як і види забезпечення виконання зобов'язання. До належного виконання договірною зобов'язання стимулює боржника встановлення в договорі або в законі мір відповідальності, як і видів забезпечення виконання зобов'язань. В

свій спосіб кожен з названих інститутів здійснює захист прав кредитора у разі ж порушення зобов'язання. У вигляді сплати неустойки, відшкодування збитків, втрати завдатку встановлюють міри відповідальності та додаткове майнове обтяження. На особу винну в здійсненні правопорушення, покладаються додаткові обов'язки [9]. Завдяки спеціально створеному для цього резерву, зміст забезпечення виконання зобов'язання становить виконання порушеного зобов'язання.

Безумовно, такий захист здатний максимально задовольнити вимогу кредитора за забезпеченням зобов'язанням, а часто ще й притягти порушника до цивільно-правової відповідальності, стягнувши неустойку, відшкодувавши спричинені порушенням збитки за рахунок даного джерела. Визнання видів забезпечення виконання зобов'язання способами захисту прав кредитора у договорі дозволяє під даним кутом поглянути на проблеми, що стоять сьогодні перед наукою цивільного права, зокрема щодо подвійної природи неустойки. Не піддається сумніву віднесення неустойки до видів забезпечення виконання зобов'язань в доктрині цивільного права. Неустойка виникла ще за часів римського права, зазвичай так вказується в науковій доктрині, та була незамінною в період розквіту планово-адміністративної економіки і сьогодні є найбільш ефективним з видів забезпечення виконання та одним з основних зобов'язань.

З урахуванням досягнень сучасної науки цивільного права в галузі мір оперативного впливу [12; 13] та мір цивільно-правової відповідальності [14; 15; 16; 17] проведене автором дослідження видів забезпечення виконання зобов'язань дозволяє розмежувати види забезпечення виконання зобов'язань та міри цивільно-правової відповідальності, і, відповідно, зробити висновок, що немає підстав для визначення одним із видів забезпечення виконання зобов'язань неустойки. у неї відсутня визначальна риса видів забезпечення виконання зобов'язань, яка, на думку автора, виступає лакмусовим папірцем при визначенні забезпечень, наявність джерела виконання порушеного зобов'язання, за рахунок якого кредитор у порядку захисту своїх прав отримає задоволення вимоги, викликаной порушенням забезпеченого зобов'язання у той же час їй притаманні всі риси цивільно-правової відповідальності. Ролі неустойки, її значення в науці та на практиці, бо не змінює сутності такої міри — обов'язок боржника передати кредитору грошову суму або майно у разі порушення зобов'язання (ч.1 ст.549 ЦК) даний висновок жодним чином не зменшує. При цьому дозволяє побачити різницю між видами забезпечення виконання зобов'язання та мірами цивільно-правової відповідальності як спорідненими інститутами, завдяки яким здійснюється захист прав кредитора у договірному зобов'язанні, та визначає їх місце серед інших забезпечувальних мір.

Список використаних джерел:

1. Гонгало Б. М. Учение об обеспечении обязательств / Б. М. Гонгало. — М. : Статут, 2002. — С. 30.

2. Попов Ю. Поняття забезпечення виконання зобов'язання / Ю. Попов // Право України. — 2008. — № 6. — С. 121—122.
3. Там само.
4. Попов Ю. Забезпечення виконання зобов'язання: прощання з міфом / Ю. Попов // Право України. — 2008. — № 12. — С. 118—125.
5. Покачалова А. Поняття та правова природа забезпечення зобов'язань / А. Покачалова // Юридична Україна. — 2010. — № 10. — С. 82.
6. Кізлова О. С. Застава в цивільному праві України (концептуальні засади та правова природа) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук : 12.00.03 / О. С. Кізлова. — О., 2011. — С. 29.
7. Кархалев Д. Н. Охранительное гражданское правоотношение / Д. Н. Кархалев. — М. : Статут, 2009. — С. 20.
8. Там само. — С. 162.
9. Харитонов Є. О. Цивільне право України : підручник. — 2-ге вид., перероб. і допов. / Є. О. Харитонов, О. І. Харитонova, О. В. Старцев. — К. : Істина, 2009. — С. 446.
10. Иоффе О. С. Обязательственное право / О. С. Иоффе. — М. : Юрид. лит., 1975. — С. 157.
11. Гонгало Б. М. Зазнач. праця. — С. 55.
12. Карпов М. С. Гражданско-правовые меры оперативного воздействия / М. С. Карпов. — М. : Статут, 2004. — 141 с.
13. Сарбаш С. В. Право удержания как способ обеспечения исполнения обязательств. — 2-е изд., испр. / С. В. Сарбаш. — М. : Статут, 2003. — 251 с.
14. Канзафарова І. С. Теорія цивільно-правової відповідальності : монографія / І. С. Канза - фарова. — О. : Астропринт, 2006. — 264 с.
15. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : монографія / В. Д. Примак. — К. : Юрінком Інтер, 2007. — 432 с.
16. Меры обеспечения и меры ответственности в гражданском праве : сб. ст. / рук. авт. кол. и отв. ред. М. А. Рожкова. — М. : Статут, 2010. — 413 с.
17. Карапетов А. Г. Неустойка как средство защиты прав кредитора в российском и зарубежном праве / А. Г. Карапетов. — М. : Статут, 2005. - 286 с.